

اصول قانون اساسی

در پرونده نظرات شورای نگهبان

عنوان

اصل شصت و چهارم

شماره مسلسل: ۱۳۹۴۰۰۴۹،۲

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۲/۲۸

بزرگساده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

اصول قانون اساسی در پرتو نظرات شورای نگهبان

اصل شصت و چهارم

تدوین:

محمد فتحی

ناظر علمی:

کاظم کوهی

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۴۰۰۴۹،۲

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۰۲/۲۸

پژوهشگاه شورای نگهبان

فهرست مطالب

- اصل شصت و چهارم..... ۲
- ۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی..... ۲
- ۱-۱- لایحه تعیین محدوده حوزه‌های انتخاباتی مجلس شورای اسلامی ... ۲
- ۲-۱- طرح اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی..... ۳
- ۳-۱- لایحه اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی..... ۳
- ۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران..... ۴
- ۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان..... ۴
- ۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی..... ۴
- ۵- تذکرهای ارشادی و قانونی شورای نگهبان..... ۴
- ۱-۵- تذکر به وزارت کشور در خصوص لزوم توجه به صلاحیت نامزدهای نمایندگی مجلس..... ۴

اصل شصت و چهارم

مصوب ۱۳۶۸: عده نمایندگان مجلس شورای اسلامی دویست و هفتاد نفر است و از تاریخ همه‌پرسی سال یکهزار و سیصد و شصت و هشت هجری شمسی پس از هر ده سال، با در نظر گرفتن عوامل انسانی، سیاسی، جغرافیایی و نظایر آنها حداکثر بیست نفر نماینده می‌تواند اضافه شود. زرتشتیان و کلیمیان هر کدام یک نماینده و مسیحیان آشوری و کلدانی مجموعاً یک نماینده و مسیحیان ارمنی جنوب و شمال هر کدام یک نماینده انتخاب می‌کنند. محدوده حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان را قانون معین می‌کند.

اصل سابق (مصوب ۱۳۵۸): عده نمایندگان مجلس شورای ملی دویست و هفتاد نفر است و پس از هر ده سال در صورت زیاد شدن جمعیت کشور در هر حوزه انتخابیه به نسبت هر یکصد و پنجاه هزار نفر یک نماینده اضافه می‌شود. زرتشتیان و کلیمیان هر کدام یک نماینده و مسیحیان آشوری و کلدانی مجموعاً یک نماینده و مسیحیان ارمنی جنوب و شمال هر کدام یک نماینده انتخاب می‌کنند و در صورت افزایش جمعیت هر یک از اقلیت‌ها پس از هر ده سال به ازای هر یکصد و پنجاه هزار نفر اضافی یک نماینده اضافی خواهند داشت. مقررات مربوط به انتخابات را قانون معین می‌کند.

۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

۱-۱- نظر شماره ۷۷۸۲ مورخ ۱۳۶۵/۱۲/۱۳ شورای نگهبان در خصوص لایحه تعیین محدوده حوزه‌های انتخاباتی مجلس شورای اسلامی^(۱) مصوب ۱۳۶۵/۱۱/۲۸ مجلس شورای اسلامی:

۱-۱-۱- اطلاق ماده (۲)،^(۲) مغایر با اصل ۶۴ قانون اساسی است.

۱. گفتنی است این لایحه ابتدا با عنوان «لایحه محدوده حوزه‌های انتخاباتی مجلس شورای اسلامی موضوع تبصره (۳) الحاقی به ماده (۱۴) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب هجدهم فروردین‌ماه سال ۱۳۶۴» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۲. ماده ۲- از تاریخ تصویب این قانون، محدوده حوزه‌های انتخاباتی مجلس شورای اسلامی به شرح

۲-۱- نظر شماره ۵۹۶ مورخ ۱۳۷۴/۴/۲۷ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۴/۴/۲۵ مجلس شورای اسلامی:
 ۲-۱- تبصره (۲) ماده (۱)،^(۱) مغایر ذیل اصل ۶۴ قانون اساسی شناخته شد.

۳-۱- نظر شماره ۸۲/۳۰/۲۷۱۲ مورخ ۱۳۸۲/۱/۱۱ شورای نگهبان در خصوص لایحه اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۸۱/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی:

۳-۱- مطابق شرایط مندرج در ذیل اصل ۶۴ قانون اساسی، اقلیت‌های دینی صرفاً می‌توانند برای حوزه‌های مربوط به خود، داوطلب نمایندگی شوند؛ لذا عدم تصریح به این قید در تبصره (۱) ماده (۲۸) موضوع ماده (۱۱)،^(۲) از این جهت مغایر اصل مذکور شناخته شد.

→

جدول پیوست شامل (۱۹۶) حوزه انتخابیه با دویست و هفتاد نفر نماینده خواهد بود.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۶/۱/۳۰ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده واحده- از تاریخ تصویب این قانون، محدوده حوزه‌های انتخاباتی مجلس شورای اسلامی با رعایت اصل ۶۴ قانون اساسی، به شرح جدول پیوست شامل (۱۹۶) حوزه انتخابیه با دویست و هفتاد نفر نماینده خواهد بود.

۱. ماده ۱- متن زیر به عنوان تبصره (۲) به ماده (۱) الحاق گردید:

تبصره ۲- وزارت کشور می‌تواند در موارد ضروری با تصویب هیئت وزیران بخش‌های حوزه انتخابیه‌ای را که تابع شهرستان دیگر باشند از لحاظ حوزه انتخابیه، تابع شهرستان خود گرداند.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۷۴/۵/۴ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده (۱) حذف گردید.

۲. ماده ۱۱- ماده (۲۸) قانون مذکور و تبصره‌های آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۲۸- داوطلبان هنگام ثبت نام باید دارای شرایط زیر باشند:

۱- مسلمان بودن.

۲- ...

تبصره ۱- موضوع اقلیت‌های دینی مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران از شرط بند (۱) مستثنی بوده و باید به دین خود اعتقاد داشته باشند.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۹ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

در سطر اول تبصره (۱)، پس از عبارت «جمهوری اسلامی ایران»، عبارت «داوطلب نمایندگی در حوزه‌های خاص خود» اضافه می‌شود.

۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران

۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان

۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی

۵- تذکرهای ارشادی و قانونی شورای نگهبان

۱-۱- تذکر مورخ ۱۳۶۰/۴/۲۸ شورای نگهبان به وزارت کشور در خصوص لزوم توجه به صلاحیت نامزدهای نمایندگی مجلس:

تاریخ: ۱۳۶۰/۴/۲۸

وزارت کشور

در مورد صلاحیت نامزدهای نمایندگی مجلس شورای اسلامی، چون در ضمن آنها افرادی را مثل آقایان احسان طبری و نورالدین کیانوری که مشهور به داشتن عقاید مارکسیستی و ضد اسلامی می‌باشند اعلام کرده‌اند، لازم به تذکر است که این موضوع در جلسه رسمی شورای نگهبان مطرح و بدین شرح اعلام نظر شد:

«آنچه از قانون اساسی مخصوصاً اصل ۶۷ در مورد سوگند به خداوند متعال و پاسداری از حریم اسلام و مفهوم اصل ۶۴ استفاده می‌شود، فقط کسانی صلاحیت نمایندگی مجلس شورای اسلامی را دارند که یا مسلمان و متعهد به مبانی اسلام و یا از اقلیت‌های مذکور در اصل ۶۴ باشند؛ بنابراین دستور دهید اسامی این‌گونه افراد را از لیست نامزدها حذف و به اطلاع عموم برسانند.»

دبیر شورای نگهبان

لطف‌الله صافی

امام خمینی (ره):

وازشورای محترم مکملبان می خواهم و توصیه می کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود
را ایفا و تحت تاثیر بیچ قدرتی واقع نشوند و از توانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون بیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

آدرس: تهران، خیابان شهید سمبهد قرنئ،
کوجه شهید دهقانی نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir